

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. สรุปผล
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

#### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ

#### สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ ตามความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ ที่มีสถานภาพ แตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ ที่มีประสิทธิภาพการทำงาน แตกต่างกัน

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ข้าราชการครู จำนวน 90 คน 2) บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 57 คน และ 3) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 35 คน การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ ที่มีสถานภาพ รวม 180 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 46-47) ได้แก่ 1) ข้าราชการครู จำนวน 61 คน 2) บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 38 คน และ 3) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 24 คน การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ ที่มีสถานภาพ รวม 123 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ

2. แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ

### สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.38$ ) เมื่อพิจารณารายฝ่าย พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริหารทรัพยากร มีเพียงฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคม อาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ทำงาน

2.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายฝ่ายแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายฝ่ายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาด้านวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของประชาคม อาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ

## อภิปรายผล

1. ประชาคมอาชีวศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจ เป็นเพราะว่าบริบทของสถานศึกษามีความต่างกัน และรูปแบบของการจัดการศึกษาของแต่ละ สถานศึกษามีความต่างกัน เนื่องจากระยะเวลาเปลี่ยนกระบวนการมีส่วนร่วมจึงมีเปลี่ยนแปลง ไปด้วยตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นกระบวนการที่มี ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพขององค์กร ต้องคำนึงถึงการเปิด โอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบประเมินผล และร่วมในการ ปรับปรุงพัฒนา ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุวาท จอมทอง (2551 : 138-140) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมใน การบริหารสถานศึกษาโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการบริการสถานศึกษาด้านบริหาร วิชาการและด้านบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านบริหารงบประมาณและ การบริหารงานบุคคล คณะกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และ

ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญส่ง เจริญศรี (2550 : 119) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของรองผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่รอง ผู้อำนวยการมีส่วนร่วม โรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด และไม่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุขุม อ่อนค้อม (2550 : 126-127) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้อง การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ทั้งสองกลุ่มอยู่ใน ระดับมาก โดยมีด้านงานงบประมาณ เป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ตอบแบบ สอบถาม เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีระบบบริหารจัดการที่ดี ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก รัฐบาลอย่างต่อเนื่อง มีแผนการจัดทำงบประมาณรายปีอย่างเด่นชัดเป็นรูปธรรม มีการจัด ระบบข้อมูลสารสนเทศ และดัชนีชี้วัดผลผลิตและด้านผลลัพธ์งบประมาณ ซึ่งทำให้การบริหาร จัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พาทิพย์ ชมคำ (2550 : 126-127) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน เห็นว่า การบริหารงานตาม โครงสร้างบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคลและบริหารทั่วไป เป็น โครงสร้างการบริหาร งานที่เป็นมาตรฐาน และใช้กันทุกโรงเรียนทั่วประเทศ มีมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจนสามารถ ปฏิบัติได้ และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเป็นสำคัญ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พนาพร ภูจอมจิตร (2551 : 126-127) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ส่วนอีก 1 ด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง คือด้านบริหารงานบุคคล

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคหาวู หงส์วิเศษ (2553 : 91-93) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ในเขตตำบล แหลมกลัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของจิราพร พุทธิรัตน์ (2553 : 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครู โรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครู โรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของทวีศักดิ์ แก้วพิพัฒน์ (2551 : 85-89) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมคือ ช่วงชั้นที่1-2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาสุทธิศักดิ์ จอมสถิตย์ (2550 : 89-92) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสงวนศรี วรเลิศ (2551 : 78-80) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนของ โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูลและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนของ โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนของ โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมอาชีวศึกษา ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ทำงาน

2.1 ประชาคมอาชีวศึกษาที่มีสถานภาพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ต่างก็มีบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการบริหารสถานศึกษา

จึงทำให้มีส่วนร่วมแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของคทาวิ หงส์วิเศษ (2553 : 93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูปกครองและผู้นำชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูปกครองและผู้นำชุมชน ในเขตตำบลแหลมกลัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศราด ครูปกครองและผู้นำชุมชน ในเขตตำบลแหลมกลัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ประชาคมอาชีวศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานมีความชำนาญและเชี่ยวชาญในวุฒิภาวะในการบริหารสถานศึกษาจึงทำให้มีส่วนร่วมแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของอิทธิเดช สิทธิจันทร์ (2553 : 93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารวิชาการในโรงเรียนเขตตำบลท่ากระดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการนิเทศภายในจำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตอนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ พบว่า

1. ฝ่ายบริหารทรัพยากร ผู้บริหารส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพิจารณาความคิดเห็นขอประจำปี ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา และคำนึงการให้ทุกคนมีส่วนร่วมส่งเสริมสวัสดิการบุคลากรของภายในวิทยาลัย

2. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ผู้บริหารส่งเสริมการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เชิญให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจนและมากขึ้น และคำนึงการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอร่างงบประมาณประจำปี

3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ผู้บริหารคำนึงการเปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติด เพศสัมพันธ์และการทะเลาะวิวาท ส่งเสริมโครงการเยี่ยมเยียน แนะนำและให้คำปรึกษา หอพัก บ้านผู้ปกครอง

เพื่อรับทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตระหนักถึงสถานศึกษา มีความรับผิดชอบในหน้าที่

4. ฝ่ายวิชาการ ผู้บริหารส่งเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และชุมชน พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่งเสริมรายวิชาที่ผู้การปฏิบัติแลกเปลี่ยน ศิลปวัฒนธรรมนักเรียนกับประเทศใกล้เคียง และส่งเสริมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของประชาคมอาเซียนศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบึงกาฬ

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ฝ่ายบริหารทรัพยากร มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาที่สุด ควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ามามี ร่วมวางแผน ดำเนินงาน ตัดสินใจ ตรวจสอบประเมินผล และร่วมปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการหลากหลายและความเท่าเทียมกัน พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้น่าเชื่อถือ

ถือและเพิ่มศักยภาพในองค์กรต่อไป

### 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สำหรับการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาควรใช้กระบวนการในการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อให้ตัวแทนมีส่วนร่วมเข้ามาแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลถูกต้องและเป็นจริง

2. สำหรับการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ควรใช้การเปรียบเทียบขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน